

Justitiekommitténs betänkande 2022/23:JuU24

Effektivare åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online och ändringar i lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor, offentlighets- och sekretesslagen samt radio- och tv-lagen.

EU-förordningen ger de nationella behöriga myndigheterna vissa befogenheter och ålägger s.k. värdtjänstleverantörer vissa skyldigheter. Bland annat får den behöriga myndigheten utfärda order om att en värdtjänstleverantör ska avlägsna terrorisminnehåll från sin värdtjänst, vilket denne är skyldig att göra inom en timme från mottagandet av en sådan order. Den nya lagen ger Polismyndigheten, som är behörig myndighet i Sverige, möjlighet att besluta om vitesförelägganden och sanktionsavgifter mot värdtjänstleverantörer. Lagen möjliggör även nödvändigt uppgiftsutbyte mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen.

Den nya lagen och övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:71 Effektivare åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Effektivare åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Effektivare åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online,
2. lag om ändring i lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor,
3. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
4. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696),
5. lag om ändring i lagen (2022:619) om ändring i lagen (2021:1190) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:71 punkterna 1–5.

Stockholm den 11 maj 2023

På justitieutskottets vägnar

Richard Jomshof

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Richard Jomshof (SD), Ardalan Shekarabi (S), Louise Meijer (M), Annika Strandhäll (S), Adam Martinen (SD), Petter Löberg (S), Mikael Damsgaard (M), Anna Wallentheim (S), Katja Nyberg (SD), Mattias Vepsä (S), Charlotte Nordström (M), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Pontus Andersson (SD), Rasmus Ling (MP) och Juno Blom (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2022/23:71 Effektivare åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online. I propositionen föreslår regeringen att det införs en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Effektivare åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online och ändringar i lagen om ansvar för elektroniska anslagstavlor, offentlighets- och sekretesslagen samt radio- och tv-lagen.

Bakgrund

Den 29 april 2021 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (TCO-förordningen). Förordningen ger de nationella behöriga myndigheterna vissa befogenheter och ålägger s.k. värdtjänstleverantörer vissa skyldigheter. Bland annat får den behöriga myndigheten utfärda order om att en värdtjänstleverantör ska avlägsna terrorisminnehåll från sin värdtjänst, vilket denne är skyldig att göra inom en timme från mottagandet av en sådan order. Genom ett tillägg i bilagan till förordningen (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten har regeringen utsett Polismyndigheten till svensk behörig myndighet med verkan från det att TCO-förordningen började tillämpas den 7 juni 2022.

En EU-förordning är direkt tillämplig i medlemsstaterna och ska därför inte genomföras i den nationella rätten. I regel behöver medlemsstaterna inte heller införa kompletterande nationella bestämmelser till en EU-förordning. Detta kan dock bli aktuellt om en förordning överlämnar vissa frågor åt medlemsstaterna. Dessutom har medlemsstaterna en skyldighet att se till att en EU-förordning kan tillämpas i praktiken och få ett effektivt genomslag i medlemsstaten. I vissa fall förutsätter en EU-förordning därför att medlemsstaterna inför nationella regler.

Propositionen

En ny lag som kompletterar TCO-förordningen ska införas

Regeringen konstaterar att TCO-förordningen överlämnar vissa frågor till medlemsstaterna att reglera. Det handlar främst om vilken myndighet som ska vara behörig myndighet, vilka sanktioner som ska kunna tillämpas vid överträdelse av förordningen och om att säkerställa rätten till effektiva rättsmedel. Dessutom kräver en effektiv tillämpning av förordningen att den behöriga

myndigheten har tillgång till nödvändig information – något som kan innebära ett behov av bestämmelser som möjliggör uppgiftsutbyten. Mot den bakgrunden föreslår regeringen att en ny lag med bestämmelser som kompletterar TCO-förordningen ska införas (TCO-lagen).

Enligt förslaget ska den nya lagen ge den behöriga myndigheten möjlighet att besluta om förelägganden, som får förenas med vite, mot en värdtjänstleverantör som åsidosätter vissa skyldigheter enligt TCO-förordningen. Det kan t.ex. handla om skyldigheter för värdtjänstleverantörer att utforma sina användarvillkor så att de uppfyller vissa krav eller att vidta specifika åtgärder för att skydda sina tjänster mot spridning av terrorisminnehåll till allmänheten.

Den behöriga myndigheten ska även få besluta att ta ut en sanktionsavgift av en värdtjänstleverantör som åsidosätter vissa skyldigheter enligt TCO-förordningen. Det kan t.ex. handla om skyldigheter för värdtjänstleverantörer att avlägsna terrorisminnehåll eller göra det oåtkomligt enligt artikel 3.3 eller 4.2, att utan onödigt dröjsmål informera den behöriga myndigheten om att terrorisminnehåll har avlägsnats eller gjorts oåtkomligt enligt artikel 3.6 eller att omedelbart återställa avlägsnat innehåll eller åtkomsten till det enligt artikel 4.7.

Regeringen föreslår att sanktionsavgiften ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst 5 000 000 kronor. När det är fråga om en systematisk eller fortgående underlåtenhet att fullgöra skyldigheterna enligt artikel 3.3 i TCO-förordningen – dvs. skyldigheterna att avlägsna terrorisminnehåll eller göra terrorisminnehåll oåtkomligt – ska en särskild regel gälla för bestämmandet av det högsta tillåtna beloppet. Detta får då, i enlighet med vad som anges i artikel 18.3 i förordningen, uppgå till maximalt 4 procent av värdtjänstleverantörens totala omsättning under det föregående räkenskapsåret, om denna summa överstiger 5 000 000 kronor.

Vidare föreslås att en särskild bestämmelse om informationsutbyte ska införas i lagen. Säkerhetspolisen ska lämna den behöriga myndigheten de uppgifter som den behöver för att fullgöra sitt uppdrag enligt TCO-förordningen. Säkerhetspolisen har rätt att på begäran ta del av de uppgifter hos den behöriga myndigheten som Säkerhetspolisen behöver för att kunna bistå den behöriga myndigheten på detta sätt. En uppgift ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas.

Den behöriga myndighetens beslut enligt TCO-förordningen och TCO-lagen ska enligt förslaget få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Ändringar i annan lagstiftning

I propositionen föreslås även att en ny sekretessbestämmelse ska införas i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Enligt den nya bestämmelsen ska sekretess gälla hos Polismyndigheten för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden i ärende enligt TCO-förordningen och

enligt TCO-lagen, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider skada eller men om uppgiften röjs. I samma lag föreslås också en ändring av rättelsekaraktär.

Regeringens förslag innebär vidare vissa ändringar i lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor och i radio- och tv-lagen (2010:696).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. En sanktionsavgift enligt TCO-lagen ska endast få beslutas för sådana åsidosättanden av skyldigheter som har inträffat efter ikraftträdandet.

Utskottets ställningstagande

Propositionen har inte lett till några motionsyrkanden eller andra invändningar under utskottsbehandlingen. Utskottet anser att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformade och att de bör antas av riksdagen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:71 Effektivare åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:619) om ändring i lagen (2021:1190) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (TCO-förordningen).

Termer och uttryck i lagen

2 § Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i TCO-förordningen.

Behörig myndighet

3 § Den myndighet som regeringen bestämmer är behörig myndighet enligt TCO-förordningen.

Förelägganden

4 § Den behöriga myndigheten får förelägga en värdtjänstleverantör som åsidosätter någon av sina skyldigheter enligt artiklarna 5.1–5.3, 5.5, 7, 10, 15.1 och 17 i TCO-förordningen, i den ursprungliga lydelsen, att vidta sådana åtgärder som krävs för att värdtjänstleverantören ska uppfylla skyldigheten.

Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

5 § När vite föreläggs ska beloppet bestämmas med beaktande av de omständigheter som räknas upp i artikel 18.2 i TCO-förordningen, i den ursprungliga lydelsen.

Sanktionsavgifter

6 § Den behöriga myndigheten får besluta att ta ut en sanktionsavgift av en värdtjänstleverantör som åsidosätter någon av sina skyldigheter enligt artiklarna 3.3, 3.6, 4.2, 4.7, 6, 11 och 14.5 i TCO-förordningen, i den ursprungliga lydelsen.

7 § Sanktionsavgiften ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst 5 000 000 kronor eller, vid en systematisk eller fortgående underlåtenhet att fullgöra någon skyldighet enligt artikel 3.3 i TCO-förordningen, till ett

sådant högre belopp som följer av artikel 18.3 i förordningen, allt i förordningens ursprungliga lydelse.

8 § Sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas med beaktande av de omständigheter som räknas upp i artikel 18.2 i TCO-förordningen, i den ursprungliga lydelsen.

9 § En sanktionsavgift får beslutas endast om den som avgiften ska tas ut av har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

Ett beslut om sanktionsavgift ska delges.

Betalning av sanktionsavgifter

10 § En sanktionsavgift ska betalas till den behöriga myndigheten inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om sanktionsavgiften inte betalas i tid, ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Sanktionsavgiften tillfaller staten.

11 § En sanktionsavgift faller bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Uppgiftsskyldighet

12 § Säkerhetspolisen ska lämna den behöriga myndigheten de uppgifter som den behöver för att fullgöra sitt uppdrag enligt TCO-förordningen.

Säkerhetspolisen har rätt att på begäran ta del av de uppgifter hos den behöriga myndigheten som Säkerhetspolisen behöver för att kunna bistå den behöriga myndigheten på det sätt som avses i första stycket.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas.

Överklagande

13 § Den behöriga myndighetens beslut enligt TCO-förordningen och enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.
 2. En sanktionsavgift får beslutas endast för sådana åsidosättanden av skyldigheter som har skett efter ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen gäller dock inte

1. tillhandahållande endast av nät eller andra förbindelser för överföring av meddelanden eller av andra anordningar som krävs för att kunna ta i anspråk ett nät eller annan förbindelse,

2. förmedling av meddelanden inom en myndighet eller mellan myndigheter eller inom ett företag eller en koncern,

3. tjänster som skyddas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen, *eller*

4. meddelanden som är avsedda bara för en viss mottagare eller en bestämd krets av mottagare (elektronisk post).

3. tjänster som skyddas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen,

4. meddelanden som är avsedda bara för en viss mottagare eller en bestämd krets av mottagare (elektronisk post), *eller*

5. meddelanden som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 35 kap. 23 c §, och närmast före 35 kap. 23 c § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 kap.

TCO-förordningen

23 c §

Sekretess gäller hos Polismyndigheten för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden i ärende enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online och enligt lagen (2023:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

4 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att det i radio- och tv-lagen (2010:696) ska införas en ny paragraf, 9 a kap. 14 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 a kap.

14 §

För leverantörer av videodelningsplattformar gäller även Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online och lagen (2023:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:619) om ändring i lagen (2021:1190) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för lydelsen enligt lagen (2022:619) om ändring i lagen (2021:1190) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:619

Föreslagen lydelse

9 kap.

2 §

Bestämmelser som begränsar möjligheten att använda vissa uppgifter som en svensk myndighet har fått från en myndighet i en annan stat finns i

1. lagen (1990:314) om ömsesidig handräckning i skatteärenden,
 2. lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete,
 3. lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,
 4. lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete,
 5. lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar,
 6. lagen (2011:1537) om bistånd med indrivning av skatter och avgifter inom Europeiska unionen,
 7. lagen (1998:620) om belastningsregister,
 8. lagen (2012:843) om administrativt samarbete inom Europeiska unionen i fråga om beskattning,
 9. lagen (2015:63) om utbyte av upplysningar med anledning av FATCA-avtalet,
 10. lagen (2015:912) om automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton,
 11. lagen (2017:182) om automatiskt utbyte av land-för-land-rapporter på skatteområdet,
 12. lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder,
 13. brottsdatalagen (2018:1177),
 13. brottsdatalagen (2018:1177),
- och
14. lagen (2022:613) om finansiell information i brottsbekämpningen,
 14. lagen (2022:613) om finansiell information i brottsbekämpningen, och

15. lagen (2022:1682) om automatiskt utbyte av upplysningar om inkomster genom digitala plattformar.